

Publikacja jest współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Społeczności wirtualne

Wprowadzenie

Niniejszy rozdział ten napisany został przez dr. Marka Smitha w celu przedstawienia artykułów wyjaśniających, jak można wykorzystać technologię internetu w pracy nad rozwojem społeczności lokalnej.

Dr Smith zaczyna od przedstawienia sposobów zapewniania ludziom informacji, potencjału, jaki oferuje ona w rozwoju społeczności lokalnych oraz roli nowych technologii. Analizuje powszechnie panujące mity dotyczące internetu.

Artykuł o społecznościach wirtualnych i zarządzaniu dotyczy roli, jaką mogą odegrać technologie IT¹ (ang. ICT – Information and Communication Technology) na każdym kolejnym szczeblu partycypacji.

Artykuł o technikach interakcji on-line oferuje listę różnych technik komunikacji i wyjaśnia, na czym one polegają.

Artykuł o zaangażowaniu społeczności lokalnej bada różnice pomiędzy wirtualną a realizowaną w czasie rzeczywistym współpracą z członkami tejże społeczności. Następnie ma miejsce podsumowanie zalet i wad różnych form uczestnictwa społecznego.

Autor oferuje na koniec krótki wgląd w zagadnienia dotyczące problemów prawnych oraz dostępności powyższych technik dla osób niepełnosprawnych, a także podsumowuje rozdział, sugerując kilka sposobów rozwijania społeczności on-line.

1 IT – technologie informacyjne (ang. Information Technology).

5.1. Wprowadzenie do elektronicznego zarządzania i społeczności wirtualnych	144
5.2. Zarządzanie i społeczności wirtualne.....	146
5.3. Techniki interakcji on-line.....	148
5.4. Zaangażowanie społeczności lokalnej – podejście wirtualne oraz w czasie rzeczywistym	150
5.5. Wady i zalety metod elektronicznego uczestnictwa (e-partycypacji).....	151
5.6. Budowanie społeczności wirtualnych – niektóre zagadnienia prawne oraz dotyczące dostępności dla osób niepełnosprawnych	153
5.7. Budowanie społeczności wirtualnej – kilka pomysłów.....	154

5.1. Wprowadzenie do elektronicznego zarządzania i społeczności wirtualnych

MARK SMITH

Powstanie światowej sieci światłowodowej uczyniło z nas wszystkich bliskich sąsiadów.

(T. Friedman, *The World is Flat. A Brief History of the Globalised World in the 21st Century*)

Wstęp

Wpisując w internetowej wyszukiwarce słowo „community” (społeczność), otrzymasz blisko 1 220 000 000 odpowiedzi. Wyszukaj „local community development” (rozwój społeczności lokalnej) w samej tylko Wielkiej Brytanii, a znalezionych zostanie prawie 1,7 miliona stron internetowych. Powstaje pytanie – czy społeczności lokalne i ich organizatorzy potrzebują jeszcze więcej takich stron?

Istnieją trzy sposoby myślenia o korzystaniu z technologii sieciowych:

- **Ludzie sięgają po informację** – wszystko zaczęło się pod koniec lat 60. XX w. Internet tworzono jako narzędzie udostępniające ludziom informacje do rozwoju badań.
- **Informacja sięga do ludzi** – spojrzenie nieco odmienne, zakładające aktywne przekazywanie informacji ludziom w taki sposób, aby odnieśli oni wrażenie jej „dopasowania”, kiedy przesyłana (dosłownie – „wpychana im”) treść dokładnie odpowiada ich zainteresowaniom.
- **Ludzie informują się wzajemnie** – wydaje się dość oczywiste, że kiedy liczne grupy ludzi mają dostęp do informacji, chcą i mogą dodać coś od siebie. Elektroniczna społeczność jest wspierana intelektualną składową każdego jej członka. Sieć stanowi wspaniałe medium współpracy pomiędzy poszczególnymi członkami społeczności lokalnej.

Technologia wirtualnych społeczności. Znaczna większość aktualnych stron w sieci ma charakter informacyjny – pozwala odwiedzającym pobrać raporty, dane, formularze rezerwacji na wydarzenia itp. To dotyczy w zasadzie większości oficjalnych stron o rozwoju społeczności lokalnych. Jednak sieć coraz częściej jest wykorzystywana do aktywnego budowania społeczności.

Media społeczne korzystają z technologii, aby umożliwić jednostkom i grupom natychmiastowe dotarcie do odbiorców na całym świecie. Często określa się to jako Web 2.0. – przykładem są tu YouTube, Facebook czy MySpace.

Podczas gdy Web 1.0 zakładała użycie sieci przez niewielu publikujących treści dla licznych odbiorców, to zasadą Web 2.0 jest oparcie się na treści generowanej przez użytkownika (UGC – *user-generated content*) oraz na przekazach równorzędnych typu *peer-to-peer*, dziennikarstwo obywatelskie, przy wykorzystaniu serwisów drugiej generacji, takich jak blog, wiki i portale

społecznościowe. Codziennie do takich stron umożliwiających partycypację wprowadzana jest znaczna ilość treści (słów, zdjęć, filmów, animacji, dźwięków). Strony te ułatwiają ludziom stały kontakt z osobami wokół poprzez otwarte prezentowanie poglądów.

Oprogramowanie pozwala grupom tworzyć wizualnie ich własne interaktywne grupy lub społeczności, takie jak Second Life, a technologia ta nieustannie się zmienia i rozwija.

Rozwój społeczności i nowe technologie

W centrum rozwoju społeczności lokalnych leży zasada budowania sieci, dzielenia się informacjami, pomysłami i doświadczeniem oraz promowania uczestnictwa. Są to, choć kontestowane, podstawowe zasady kierujące technologiami mediów społecznościowych. Jednak w praktyce wykorzystanie technologii informacyjnych jako środka do osiągnięcia celów związanych z rozwojem społeczności lokalnych było dotąd raczej powolne. Z kilku powodów, między innymi ze względu na „cyfrowy podział” na osoby z dostępem do technologii informacyjnych oraz na osoby bez takiego dostępu, lecz różnica ta wciąż się zmniejsza. W roku 2007 więcej ludzi zasiadało wieczorem przed ekranem komputera niż telewizora.

Sieć – fakty i mity

MIT	RZECZYWISTOŚĆ
<p>Społeczności, w których pracujemy, nie mają dostępu ani do technologii informacyjnych, ani do internetu</p>	<p>W 2006 roku coraz więcej osób w Wielkiej Brytanii spędzało czas w internecie niż na oglądaniu telewizji.</p> <p>W kwietniu 2007 roku w 24 832 552 gospodarstwach domowych używano internetu przez średnio 34,4 godziny miesięcznie.</p> <p>Ponad 63% gospodarstw domowych w Wielkiej Brytanii ma dostęp do internetu. Liczba ta będzie wzrastać wraz z wprowadzeniem technologii cyfrowej telewizji.</p>
<p>Zrobienie witryny internetowej jest skomplikowane i kosztowne</p>	<p>Szablony stron internetowych i instrukcje, jak stworzyć taką stronę, można pobrać za darmo, można też w niskiej cenie zakupić podręczniki i oprogramowanie w ogólnodostępnych sklepach.</p>
<p>Sieć polega na działalności jednostki – nie grupy</p>	<p>Technologie oparte na sieci są podstawą kampanii antyglobalistycznych oraz łączenia odizolowanych jednostek, szczególnie w społecznościach wiejskich.</p>

5.2. Zarządzanie i społeczności wirtualne

MARK SMITH

Pomysł elektronicznego rządzenia jest szeroko znany – rząd ukierunkowuje te zadania na samorządy i inne ciała ustawowe, jeżeli chodzi o:

- charakter i poziom danych udostępnianych społeczeństwu w internecie, np. elektroniczne wersje kluczowych raportów władz, dane dotyczące lokalnego spisu ludności itd.,
- usługi dostępne w internecie, np. płatności podatków, przelewy emerytur itd.,
- elektroniczny dostęp do oficjalnych formularzy i możliwość ich przesyłania, np. podań o zasiłek mieszkaniowy itd.

Rząd zamierzał rozszerzyć możliwość elektronicznego głosowania i badania opinii publicznej podczas wyborów w Anglii i Walii w roku 2011. Jednak technologie internetowe mają znacznie większy potencjał i w pełni pasują do idei różnych poziomów uczestnictwa.

Technologie IT, elektroniczne zarządzanie i uczestnictwo

Poniższa tabela przedstawia, jak różnorodne poziomy uczestnictwa społeczności lokalnych mogą być związane z IT. Lewa kolumna opiera się na szczeblach uczestnictwa stworzonych przez Shelley Arnstein².

kontakt:

Dr Mark Smith, Nemisys Enterprises

www.nemisys.uk.com

Angus McCabe

e-mail: A.J.MCCABE@bham.ac.uk

1 S.R. Arnstein, *A Ladder of Citizen Participation*, „Journal of the American Planning Association” July 1969, Vol. 35, nr 4.

POZIOM UCZESTNICTWA	UŻYCIE I ROLA TECHNOLOGII INFORMACYJNYCH
Wspieranie	Przykłady specjalistycznych/ bazujących na technologii informacyjnej sieci wsparcia dla osób niepełnosprawnych
Wspólne działanie	Planowanie „działania” – np. World and European Social Forum/ nowe ruchy społeczne (demonstracje przeciw G8 i World Summit w Pradze i Seattle), obozy Climate Justice
Wspólne decydowanie/ konsultacje	Konsultacje przez internet i sondaże orientacyjne są powszechne – patrz www.myfuturetoday.org.uk , podobnie jak organizowanie głosowania za pomocą nowych technologii w konkursach radiowych i telewizyjnych. Wiele lokalnych władz ma także wirtualne panele obywatelskie, na których konsultowane są kluczowe zagadnienia polityki samorządowej
Informacja	<p>Informacja bierna</p> <ul style="list-style-type: none"> – umieszczanie sprawozdań itp. na witrynie bez wcześniejszego powiadomienia/ wcześniejszego marketingu <p>Informacja czynna</p> <ul style="list-style-type: none"> – ukierunkowanie grup/jednostek (np. poprzez zawiadomienia e-mailem) przez wskazanie im informacji związanych z ich obszarem zainteresowań, np. powiadomienia o nowym internetowym wydaniu e-dziennika, streszczenia ze spotkań władz samorządowych. Profilowanie jest tu kluczowe. Najlepszą analogią stanowi karta klienta Tesco – chodzi o to, aby ukierunkować klientów, opierając się na danych otrzymanych z analizy wcześniej dokonanych zakupów

5.3. Techniki interakcji on-line

MARK SMITH

Istnieje wiele sposobów interakcji z odbiorcami w internecie, sieć zaś jest doskonałym do tego narzędziem. Wiele można zyskać, wiedząc cokolwiek na temat członków społeczności lokalnej – znając ich wiek, płeć, narodowość, zainteresowania itd. W związku z tym należy wybrać odpowiedni rodzaj interakcji. Czy ma to być:

- komunikacja „jeden do jednego”?
- jeden z wieloma?
- wielu z wieloma?
- budowa więzi społecznych?
- dzielenie się pomysłami i opiniami?
- przekonywanie?
- budowa grupy odbiorców lub społeczności?

Zaletą interakcji internetowej jest jej prędkość. Pozwala ona grupom otrzymywać natychmiastową odpowiedź i jest względnie tania.

Do technik tych zaliczamy:

- **e-mail;**
- **newslettery e-mailowe;**
- **listy mailingowe** (lub tzw. Listservs, które wysyłają e-mail do zarejestrowanych użytkowników);
- **konferencje on-line** oraz **tablice ogłoszeń**: kolejnym krokiem w rozwoju list mailingowych jest przestrzeń rozmowy w internecie zwana tablicami ogłoszeń (*bulletin boards*), forum on-line lub konferencje on-line; zyskały one na popularności i stanowią najbardziej widoczny trzon społeczności internetowych;
- **czat**: często lekceważony jako banalne urządzenie przeznaczone dla młodzieży, czat może stanowić pożyteczne narzędzie w nauce; okazał się skuteczny dla małych grup, kiedy trzeba było podejmować decyzję i uzgadniać szczegóły;
- **Instant Messaging, taki jak np. MSN messenger**: użyteczne narzędzie w komunikacji między jednostkami lub jednostki z małą grupą;
- **SMS-y**: metoda konsultacji/głosowania rozwinięta w innych mediach – szczególnie w radio, gdzie słuchacze są zapraszani do udziału w konkursach, do wyrażania swoich opinii itd. poprzez wysyłanie wiadomości SMS pod wskazany numer;

- **sondaż on-line:** bezpośrednie głosowanie w określonej sprawie, w obszarze zainteresowań głosujących;
- **forum/ konsultacje on-line:** lustrzane odbicie rzeczywistych formularzy/kwestionariuszy, gdy ludzie proszeni są o wypełnienie kwestionariusza, który jest załącznikiem e-maila lub częścią witryny internetowej, i odesłanie go przez internet.
- **wiki:** przestrzeń, w której użytkownicy mogą dodawać, redagować, modyfikować i usuwać treść wspólnie użytkowaną z grupą innych osób – najlepszym przykładem jest tu Wikipedia;
- **blog:** internetowy dziennik lub strona, na której wpisy są umieszczane w kolejności chronologicznej, przy czym najnowszy wpis znajduje się na początku; ludzie piszący w tym systemie są powszechnie zwani blogerami.

Coraz częściej organizacje umieszczają swoje materiały, korzystając z technologii Web 2.0, co umożliwia ludziom dostęp do informacji lub dyskusję przy użyciu telefonu komórkowego lub Ipoda.

Warto zaznaczyć, że komunikację on-line można uznać za część szerszego spektrum narzędzi, włączając w to tradycyjne metody, takie jak konferencje telefoniczne, wideokonferencje, tradycyjna poczta, inne media. Dzięki połączeniu dostępnych narzędzi interaktywnych on-line z niektórymi sprofilowanymi tradycyjnymi metodami komunikacji można w nowy sposób rozszerzać sieci, a także rozpoznawać, zaspokajać i kierunkować potrzeby społeczności.

kontakt:

Dr Mark Smith, Nemisys Enterprises
www.nemisys.uk.com
Angus McCabe
e-mail: A.J.MCCABE@bham.ac.uk

5.4. Zaangażowanie społeczności lokalnej – podejście wirtualne oraz w czasie rzeczywistym

MARK SMITH

METODA W CZASIE RZECZYWISTYM	METODA WIRTUALNA	JAK TO DZIAŁA
Kwestionariusze – listowny/wręczony	Kwestionariusz elektroniczny	Kwestionariusze wysłane jako: – część wiadomości e-mail – załącznik e-mail – przekierowanie do kwestionariusza w witrynie internetowej
Wywiad bezpośredni	Indywidualna dyskusja/ rozmowa w internecie	Korespondencja e-mail w czasie rzeczywistym (np. MSN messaging)
Grupa fokusowa	Grupa dyskusyjna w czasie rzeczywistym Grupa dyskusyjna ograniczona czasowo	Rozmowy przy użyciu czatu/ pokoju dyskusyjnego w ograniczonym czasie. Mogą one być całkowicie oparte na sieci (podobnie jak w wirtualnych konferencjach) lub na rozwiązaniach e-mail
Sądy obywatelskie	Sądy elektroniczne	Zamknięta dyskusja, dostępna jedynie członkom sądu internetowego. Są tu różne rozwiązania – członkowie odpowiadają na wcześniej przygotowane pytania/ moderowane odpowiedzi, lub istnieją bardziej otwarte (jawne) rozwiązania, gdzie członkowie mogą ze sobą rozmawiać
Panele eksperckie	e-panele	Najczęściej mniejsze niż obywatelskie/ elektroniczne sądy, skupione raczej na określonym zestawie (technicznych) ekspertyz niż na poszukiwaniu szerokiego reprezentatywnego/ publicznego punktu widzenia
Konferencje społecznościowe/ spotkania dotyczące przyszłości społeczności lokalnej	e-konferencje	Prowadzenie konferencji on-line/ spotkań na temat przyszłości przy użyciu internetu. Uczestnicy mogą odpowiadać na wcześniej udostępnione im dokumenty władz lokalnych
Głosowanie/sondaż	Elektroniczne głosowanie/ sondaż	Głosowanie przy użyciu SMS-ów, MSN i innych mediów elektronicznych (np. telewizji cyfrowej)

kontakt:

Dr Mark Smith, Nemisys Enterprises

www.nemisys.uk.com

Angus McCabe

e-mail: A.J.MCCABE@bham.ac.uk

5.5. Wady i zalety metod elektronicznego uczestnictwa (e-partycypacji)

MARK SMITH

Istnieje wiele zalet korzystania z technologii informacyjnych w ćwiczeniach z zakresu konsultacji oraz w budowaniu partycypacji. Oto one:

METODA	ZALETY	PROBLEMY
Kwestionariusze internetowe (elektroniczne)	<p>Prędkość odpowiedzi</p> <p>Dotarcie do nowych grup</p> <p>Potencjalna łatwość analizy (w zależności od używanego oprogramowania)</p> <p>Potencjalnie tańsze od listownych odpowiedzi na papierowe kwestionariusze (odsyłane na koszt nadawcy)</p>	<p>Kontrola próby/ reprezentatywności</p> <p>Założenie znajomości odpowiedniej technologii/ dostępności do niej</p>
Wywiad osobisty on-line	<p>Anonimowość – może pomóc w uzyskaniu informacji dotyczących delikatnych tematów</p> <p>Dotarcie do grup/osób, które inaczej mogłyby nie brać udziału w rzeczywistej rozmowie</p> <p>Uczestnicy mogą powiedzieć to, czego nie powiedzieliby w rozmowie bezpośredniej</p>	<p>Kwestia próby</p> <p>Metoda ta nie pozwala na analizę komunikacji pozawerbalnej</p> <p>Uczestnicy mogą powiedzieć to, czego nie powiedzieliby w rozmowie bezpośredniej</p> <p>Założenie znajomości odpowiedniej technologii/ dostępności do niej</p>
Wirtualne grupy fokusowe	<p>Można włączyć grupy/ osoby, które inaczej nie mogłyby uczestniczyć (np. niepełnosprawni)</p> <p>Stopień anonimowości</p>	<p>Kontrola próby/reprezentatywności</p> <p>Założenie znajomości odpowiedniej technologii/ dostępności do niej</p>
Elektroniczne sądy obywatelskie	<p>Potencjalnie większa liczba zaangażowanych osób</p> <p>Szersze spektrum zebranych poglądów</p> <p>Prędkość odpowiedzi</p> <p>Mniejszy negatywny wpływ na środowisko naturalne</p>	<p>Jak wyżej</p> <p>Czas zużyty na analizę/ uśrednianie poglądu uzyskanego z zastosowaniem innych metod konsultacji</p>

Elektroniczne panele eksperckie	Dostęp do rzeczoznawców, którzy inaczej mogliby nie wziąć udziału w wydarzeniu rzeczywistym	Potencjalny problem ustalenia wiarygodności statusu eksperta
Elektroniczne konferencje społecznościowe/ spotkania dotyczące przyszłości społeczności lokalnej	Mniejszy negatywny wpływ na środowisko naturalne Potencjalnie tańsze od realnych (w czasie i przestrzeni) wydarzeń Szersze uczestnictwo – 1500 delegatów zamiast 300 (np. wirtualna konferencja National Evaluation of the Children's Fund)	Koszty marketingu/ budowania zainteresowania wydarzeniem Kontrola próby/ reprezentatywności Założenie znajomości odpowiedniej technologii/ dostępności do niej
Głosowanie/sondaż	Szybko/tanio/łatwo – możliwość wzrostu frekwencji głosujących	Kwestie zabezpieczeń

kontakt:

Dr Mark Smith z Nemisys Enterprises

www.nemisys.uk.com

Angus McCabe

e-mail: A.J.MCCABE@bham.ac.uk

5.6. Budowanie społeczności wirtualnych – niektóre zagadnienia prawne oraz dotyczące dostępności dla osób niepełnosprawnych

MARK SMITH

Internet może być pożytecznym narzędziem w budowaniu wirtualnych sieci. Jednakże jego otwarta natura oznacza, że nadużycie może nastąpić z każdej ze stron – szczególnie kiedy witryny oferują tzw. czaty i serwisy dyskusyjne. Tworząc stronę internetową, należy zwrócić uwagę na:

1. zależności wynikające z faktu, że internet jest zarządzany przez prawodawstwo świata rzeczywistego, np. prawa dotyczące zniesławienia, relacji rasowych, ustawy o dyskryminacji płci itd.;
2. zapewnienie zgodności witryny z ustawą o dyskryminacji osób niepełnosprawnych i pełnej dostępności dla osób z wadami wzroku i słuchu; oprogramowanie, które sprawdza taką zgodność, jest ogólnie dostępne; więcej informacji na stronach: Bobby – www.webxact.watchfire.com, A-Prompt – <http://aprompt.snow.utoronto.ca>;
3. to, że porady są udzielane np. również przez forum pracodawców osób niepełnosprawnych (Employers Forum on Disability);
4. to, że wytyczne o ochronie dzieci w internecie są także dostępne i należy się upewnić, że dzieci nie są narażone na nadużycia poprzez dostęp do nieodpowiednich stron; sprawdź na stronach Internet Crime Forum (Home Office: marzec 2001), Home Office Task Force on Child Protection on the Internet (Home Office: lipiec 2001) lub poprzez stronę www.thinkuknow.co.uk.

kontakt:

Dr Mark Smith, Nemisys Enterprises

www.nemisys.uk.com

Angus McCabe

e-mail: A.J.MCCABE@bham.ac.uk

5.7. Budowanie społeczności wirtualnej – kilka pomysłów

MARK SMITH

Ciekawe, że sektor prywatny szybciej niż organizacje zajmujące się rozwojem społeczności lokalnych wykorzystał nowe możliwości oferowane przez internet, szczególnie w kwestii budowania wewnętrznych społeczności lub bazy klientów. Na przykład eBay umieszcza na swojej stronie oświadczenia dotyczące wyznawanych wartości oraz zaprasza ludzi do wspólnej dyskusji i przyłączania się do innych grup w społeczności eBay.

Istnieje prosta droga prowadząca do zbudowania udanej społeczności internetowej:

Zawartość: technologia pozbawiona treści jest niczym. Wystarczy dobrze sformułować treść, a społeczność pojawi się sama. Treść jest i zawsze była panem i władcą komunikacji. Gdy masz już treść, możesz zacząć rozwijać społeczność. Twoje treści muszą rzecz jasna być szybko znajdowane w wyszukiwarkach, ale jest to prostsze, niż by się mogło wydawać. Napisz dobry tekst, upewnij się, że temat i problematyka są trafnie i konsekwentnie zdefiniowane, a wyszukiwarki zaczną was znajdować. Rozwój wirtualnej społeczności z początku opiera się na liczbach, dosłownie. Każdy użytkownik korzystający z twoich zasobów (wchodzący na twoją witrynę) posiada swój numer IP², czyli kod przydzielony użytkownikowi na czas sesji. Oglądając statystyki, zobaczysz, jak te właśnie numery „poruszały się” pośród twoich zasobów. Następnym krokiem jest przyporządkowanie tym numerom ich nazw.

Zapewnienie usługi: to po prostu możliwość dana użytkownikowi, aby zarejestrował się i ujawnił, kim jest. Osiąga się to, oferując określoną usługę. Może to być newsletter, tablica ogłoszeń, wiki, subskrypcja bloga lub jakakolwiek inna forma, która pozwala anonimowemu numerowi w społeczności stać się jej członkiem z konkretnym imieniem.

Rozbudowa społeczności: kiedy zauważysz, że liczby zaczynają rosnać, zachowaj zimną krew. Nie ulegaj pokusie przeprowadzenia jakiegoś działania za pośrednictwem internetu (on-line) lub sondażu, jeśli liczba nie jest wystarczająco wysoka. Poczekaj, dopóki nie ugruntujesz dostatecznie dużej społeczności (kwestia ta zależy od problemu – np. społeczność zorganizowana wokół rzadkiej wady genetycznej powinna raczej skupiać mniejszą liczbę członków niż, dajmy na to, liczna społeczność miłośników krykieta). Bądź na bieżąco ze wszystkimi ważnymi statystykami. Obserwuj, czy członkowie danej społeczności wracają i zostają na twojej stronie.

Teraz pracuj nad wydarzeniami: kiedy społeczność jest spora, odezwij się do niej – zaproponuj dodatkowe usługi np. ekspertów on-line odpowiadających na pytania lub przekaz wideo od kogoś znanego zajmującego się waszą kwestią. W ten sposób członkowie społeczności będą chętnie wracać, opowiadać o tym innym, a społeczność będzie rosła.

Społeczność spotyka społeczność: odważnych czeka na mecie możliwość spotkania się dwóch społeczności, przy minimalnym poziomie kontroli procesu. Widoczne jest to obecnie w przypadku MySpace i Facebooka. Należy jednak wzbraniać się przed pozostawieniem użytkownikom pełnej dowolności treści. W żadnym społeczeństwie nie praktykuje się pozostawiania

2 Numer IP – numer identyfikacyjny określający jednoznacznie każde urządzenie podłączone do sieci Internet i komunikujące się z innymi urządzeniami w sposób określony przez protokół IP (ang. Internet Protocol).

stawiania debat i dyskusji bez opieki moderatora. Przewodniczący spotkania czy marszałek w parlamencie – każdy z nich jest moderatorem.

Społeczności rzeczywiste czy wirtualne?

Często używanym słowem kluczem w internecie jest słowo „społeczność”. Lecz czy nie jest to tylko odbicie tego, czym były społeczności w świecie rzeczywistym? Ludzie rozmawiający, dzielący się pomysłami i dyskutujący o problemach w środowisku, gdzie czują się komfortowo? W wielu przypadkach sieć nie jest niczym nowym, to tylko technologia sprawiająca, że świat staje się nieco mniejszy.

Podstawowym problemem w budowaniu wirtualnej społeczności (znanym organizatorom rozwoju społeczności lokalnych) jest pytanie, czy wystarczająco dużo ludzi ma ze sobą wystarczająco wiele wspólnego, aby chcieć w tym wszystkim uczestniczyć. Dyskusje w internetowej społeczności są bardzo skuteczne tam, gdzie wrażliwe jednostki lub grupy chcą omówić ważne kwestie, zachowując pewien stopień anonimowości. Zdaniem niektórych internet jednak ponosi część odpowiedzialności za rozpad społeczności lokalnych i przyczynia się do izolacji społecznej. Interesujące jest to, że grupami, które najskuteczniej skorzystały z nowych technologii w budowaniu sieci czy ruchów na poziomie krajowym i międzynarodowym, są grupy osób z różnego rodzaju trudnościami. Są tego liczne przykłady:

- sieroctwo – www.winstonswish.org.uk,
- przemoc domowa (rodzinna) – www.womensaid.org.uk i www.thehideout.org.uk,
- autyzm – www.awares.org i www.autismconnect.org,
- zdrowie psychiczne – www.mentalhealth.org.uk,
- problemy z nauką – www.fpld.org.uk,
- niepełnosprawność fizyczna – <http://www.handyworld-si.com>.

Korzystanie z sieci nie jest alternatywą wobec rozwoju społeczności realnej, może jednak stanowić potężne narzędzie w budowaniu sojuszy pomiędzy marginalizowanymi grupami. Jest to narzędzie przydatne w pracy nad rozwojem społeczności lokalnej. Użyte w sposób twórczy pomaga osiągnąć cele, nawet jeśli nie zostało zaakceptowane z całym dobrodziejstwem inwentarza.

kontakt:

Dr Mark Smith, Nemisys Enterprises

www.nemisys.uk.com

Angus McCabe

e-mail: A.J.MCCABE@bham.ac.uk

Tytuł oryginału: **Community Work Skills Manual**

Wydawnictwo: **Federation for Community Development Learning, www.fcsl.org.uk**

Publikacja na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa — Utwór należy oznaczyć w sposób określony przez Twórcę lub Licencjodawcę

Użycie niekomercyjne — Nie wolno używać tego utworu do celów komercyjnych.

Na tych samych warunkach — Jeśli zmienia się lub przekształca niniejszy utwór, lub tworzy inny na jego podstawie, można rozpowszechniać powstały w ten sposób nowy utwór tylko na podstawie takiej samej licencji.

Redaktor serii: **Paweł Jordan**

Redaktor naukowy: **dr Bohdan Skrzypczak**

Tłumaczenie: **Alicja Unterschuetz**

Redakcja merytoryczna wydania polskiego: **Agnieszka Naumiuk**

Korekta: **Weronika Girys-Czagowiec**

Projekt graficzny serii oraz skład: **Marta Malesińska, Studio Projektowe (www.manukastudio.pl)**

ISBN: 978-83-62380-09-1

Wydawca:

Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL

ul. Podwale 13, 00-252 Warszawa

tel. 22 636 92 00

e-mail: biuro@cal.org.pl

www.cal.org.pl

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

W ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL wydaje serię dziewięciu tłumaczeń zagranicznych publikacji. Książki skierowane są do pracowników socjalnych pełniących funkcję organizatorów społeczności lokalnych oraz innych osób zainteresowanych tą działalnością.

Na serię składają się sztandarowe (głównie angielskie) publikacje dotyczące pracy ze społecznością lokalną, angażowania społeczności do działania i samoorganizowania się. Książki pokazują różne wymiary pracy ze społecznością lokalną – praktyczny, polityczny oraz historyczny. Dają szansę na porównanie jak pracuje się w kraju, w którym istnieje wieloletnia tradycja tzw. community work, z sytuacją w Polsce, która 20 lat temu uzyskiwała niepodległość i cały czas tworzy podstawy polityki społecznej. Przed wojną w Polsce mieliśmy silną tradycję związaną z pedagogiką społeczną (w tym postacią Heleny Radlińskiej), w której odwoływano się do „sił społecznych”. Niestety lata powojenne zahamowały rozwój myśli i metody środowiskowej pracy socjalnej, stąd potrzeba korzystania z doświadczeń innych krajów, z których najbardziej zaawansowanym w metodach pracy ze społecznościami lokalnymi jest Wielka Brytania. Jak dotąd w Polsce pojawiły się dość nieliczne pozycje literatury z tego obszaru. Tę lukę ma zapełnić seria publikacji, do której należy niniejsza książka.

„Odkryj siłę społeczności” – to hasło w skrócie oddaje filozofię i sposób działania Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL. Jesteśmy przekonani, że zmianę i rozwój społeczny trzeba rozpocząć od konkretnej społeczności: lokalnej, sąsiedzkiej, wirtualnej, interesu. Potencjał i siłę społeczności trzeba jednak umieć odkryć, wspierać i rozwijać. Tego można się nauczyć. Wierząc w siłę sprawczą edukacji, odwołujemy się do polskiej tradycji pedagogiki i pracy społecznej, czego programowym i symbolicznym wyrazem jest powołany przez nas Instytut im. Heleny Radlińskiej.

W ciągu ponad 10-letniej działalności opracowaliśmy skuteczną i uniwersalną metodę ożywiania społecznej energii, którą nazwaliśmy animacją społeczną. Wiemy że jej zastosowanie przynosi realne zmiany w życiu ludzi i społeczności. Sprawdzoną i efektywną strategią, którą stosujemy od wielu lat, okazało się wspieranie aktywnych społeczności poprzez odpowiednio przygotowane do tej roli lokalne instytucje publiczne, które promujemy pod wspólną marką CAL – centrum aktywności lokalnej.

Nasze innowacyjne rozwiązania służą praktycznej realizacji idei zrównoważonego rozwoju lokalnego, którego efektem jest lepsza jakość życia i równe szanse rozwoju dla każdego obywatela. Jesteśmy pewni, że jest to możliwe przede wszystkim poprzez uruchomienie potencjału ludzi – „odkrycie siły społeczności”.

CENTRUM WSPIERANIA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ CAL

Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL działa na rzecz rozwoju społeczności lokalnych w Polsce. Wspiera i edukuje animatorów społecznych, czyli osoby i instytucje z różnych sektorów i dziedzin życia publicznego, które angażują do działania środowiska lokalne, skupione wokół wspólnego miejsca lub wspólnej sprawy. CAL tworzy dla nich przestrzeń spotkań i zaprasza do dyskusji, wychodząc z założenia, że praca animacyjna jest kluczowym elementem każdego działania w sferze publicznej, a zmiana społeczna zawsze zaczyna się w lokalnej społeczności.

Publikacja powstała w ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”. To partnerski projekt systemowy, którego celem jest podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego przez stworzenie, przetestowanie oraz wdrożenie standardów instytucji i usług pomocy oraz integracji społecznej. Partnerami projektu jest jednaście organizacji pozarządowych działających w polu szeroko rozumianej polityki społecznej, a jego liderem jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

Jednym z zadań projektu jest opracowanie, przetestowanie i wprowadzenie do praktyki pracy pracowników socjalnych standardu środowiskowej pracy socjalnej/organizowania społeczności lokalnej w środowiskach marginalizowanych. Zadanie to jest realizowane przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL oraz Instytut Spraw Publicznych.

Projekt jest realizowany w latach 2009-2014

Partnerzy projektu realizujący zadanie:

